

STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE)

1. Namen in cilji aktivnosti

Uničiti vegetativne in sporogene oblike mikroorganizmov in doseči sterilnost materiala.

Ključne besede: medicinski pripomočki, kontrola sterilizacije, vrsta sterilizacije

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitev, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Tehnik zdravstvene nege, 38. člen ZZDej-K	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Diplomirana medicinska sestra/ Diplomiran zdravstvenik	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Diplomirana babica	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Študent zdravstvene nege	NE	
Študent babiške nege	NE	

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	60 - 80 minut
--	---------------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	Ena (1)
--	---------

Skrbnik NP		Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji
-------------------	---	---

3. Kratice uporabljene v protokolu

IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege	B&D	Bowie Dick test
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		
ZZDej-K	Zakon o zdravstveni dejavnosti, neuradno prečiščeno besedilo zakona		

4. Potrebni pripomočki

<ul style="list-style-type: none"> Vakuumski parni sterilizator (avtoklav). Sterilizacijske ovojnine. Pripomočki-naprave, ki omogočajo merjenje in nadzor fizikalnih parametrov za kontrolo sterilizacije. Digitalni sistemi za spremljanje fizikalnih parametrov. B&D test. Zunanji procesni indikatorji z več parametri.	<ul style="list-style-type: none"> Polnitveni integratorji–emulator. Biološki indikatorji standardnih sevov - Bacillus stearothermophilus. Pripomočki za dokumentiranje.
---	---

STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE)

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 20.02
Stran od strani:	2/4
Velja od:	15. 1. 2025
Uporaba najmanj do:	15. 1. 2030
Izdaja:	2. verzija

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1.	V skladu s tehničnimi navodili proizvajalca avtoklava opravimo ogrevanje stroja.	Ustvarimo pogoje za brezhibno delovanje avtoklava.
2.	Na avtoklavu nastavimo program za izvedbo B&D testa in opravimo prvi cikel brez drugega dodanega materiala.	Preverimo delovanje mehaničnih funkcij parnega sterilizatorja- prodiranje pare ob delovanju vakumske črpalke. Samo po uspešno opravljenem B&D testu (enakomerna obarvanost kemičnega nanosa) nadaljujemo s prvo polnitvijo in sterilizacijo.
3.	Optimalno napolnimo komoro parnega sterilizatorja po navodilih proizvajalca.	Ustrezno prehajanje pare in doseganje vseh sterilizacijskih parametrov.
4.	Medicinske pripomočke pakirane v ustrezni ovojni in enakomerno in stabilno naložimo na zgornjo in spodnjo polico polnitvenega vozička.	Spodnja polica ja namenjena težjim setom: zabojsnikom. Zgornja lažjim: medicinski pripomočki pakirani v rokavih, folijah. Seti naj ne presegajo teže 8.5 kg.
5.	Vsako polnitev kontroliramo s kemičnimi indikatorji in emulatorji.	Polnitveni kemični emulator.razred 6.
6.	Pravilno naložen polnitveni voziček uvedemo v sterilizator in pri tem pazimo, da se material ne dotika komore in zapremo vrata.	Komoro napolnimo do največ 80%.
7.	Izberemo primeren program sterilizacije, ki mora biti kompatibilen z materialom v komori.	Preprečimo okvare ali deformacije materiala med sterilizacijo.
8.	Med procesom sterilizacije izvajamo fizikalno kontrolo.	Nadziramo: temperaturo, tlak in čas.
9.	Po opravljeni sterilizaciji preverimo uspešnost sterilizacije.	Uspešen cikel sterilizacije je kadar so vse kontrole uspešne.
10.	Steriliziran material ohlajamo v komori vsaj 10 minut ali 20 minut na sušilnih policah.	Preprečimo nastanek kondenzata in s tem kontaminacijo sterilnega materiala.
11.	Dokumentiranje in vodenje evidenc nadzora nad sterilizacijo.	Odgovorno ravnanje s sterilnimi seti in zagotavljanje sledljivosti.
12.	Pred izdajo in transportom preverimo zunanje kemične indikatorje in morebitne poškodbe ovojnin.	Natančno dokumentiranje zagotavlja proces sledljivosti uspešnosti sterilizacije in sterilnega materiala.

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE)	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 20.02
			Stran od strani:	3/4
			Velja od:	15. 1. 2025
			Uporaba najmanj do:	15. 1. 2030
			Izdaja:	2. verzija

6. Opombe, omejitve protokola:

Le s pravilnim, skrbnim in odgovornim ravnanje z vsemi predpisanimi predpripravami in kontrolami procesa zagotavljamo brezhibno sterilizacijo in omogočimo varno uporabo sterilnega materiala pri pacientu!

7. Temeljna literatura:

- Commission implementing decision (EU) 2023/1411. (July 2023). *Amending Implementing Decision (EU) 2021/1195 as regards a harmonised standard for sterilization of health care products.* [Commission Implementing Decision \(EU\) 2023/... of 4 July 2023 amending Implementing Decision \(EU\) 2021/1195 as regards a harmonised standard for sterilization of health care products \(europa.eu\)](#)
- ISO 17665:2024. (2024). *Sterilization of health care products. Moist heat — Requirements for the development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices.* [ISO 17665:2024 - Sterilization of health care products — Moist heat — Requirements for the development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices](#)
- ISO 14937:2009. (2009). *Sterilization of health care products. General requirements for characterization of a sterilizing agent and the development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices.* [ISO 14937:2009\(en\), Sterilization of health care products — General requirements for characterization of a sterilizing agent and the development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices](#)
- ISO 11138-1:2017. (2017, 2022). *Sterilization of health care products. Biological indicators — Part 1: General requirements. International Organization for Standardization.* [ISO-11138-1-2017.pdf \(iteh.ai\)](#)
- ISO 25424:2018. (2018). *Sterilization of health care products. Low temperature steam and formaldehyde — Requirements for development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices.* [ISO 25424:2018 - Sterilization of health care products — Low temperature steam and formaldehyde — Requirements for development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices](#)
- Hoxey, E. (2019). *Medical Device White Paper Series. Sterilization – Regulatory requirements and supporting standards.* [Sterilization Revised.pdf \(medical-device-regulation.eu\)](#)
- Piletič, N., Pristavec, T., Kadunc, T., & Pervinšek, S. (2024). *Priporočila za delo v sterilizaciji. (Verzija 2.). Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji.*
- Zakon o nalezljivih boleznih (*Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22*). (2009). *Doktrina sterilizacije – vrsta in način, priprava inštrumentov in materiala za sterilizacijo, vrsta in način pakiranja ter kontrola vodenja evidenc sterilizacije, kontrola aparatov za sterilizacijo.*
- World forum for hospital sterile supply education group. (2012). *Guideline No. 04. Reprocessing of Medical Devices in/for Healthcare Establishments..* [WFHSS Guideline No. 04 - Reprocessing of Medical Devices in/for Healthcare Establishments](#)
- World Health Organization & Pan American Health Organization. (2016). *Decontamination and reprocessing of medical devices for health-care facilities.* [1-118 BenedettaFinal5 \(who.int\)](#)

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE)</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 20.02
		Stran od strani:	4/4
		Velja od:	15. 1. 2025
		Uporaba najmanj do:	15. 1. 2030
		Izdaja:	2. verzija

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE
1.	2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)	Diplomirana medicinska sestra, 38. člen ZZDej-K
2.	5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege	Dodane so točke poteka
2.	7. Temeljna literatura	Dostopnost z novejši datumi literature
3.		Novejša oblika (predloga)

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice- Zveze	29/2024	12. 12. 2024	Klavdija Ursini
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	437/46	14.1. 2025	Monika Ažman

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT v sterilizaciji	Tanja Pristavec
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT v sterilizaciji	Tanja Pristavec